

1986

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ HUMAN RIGHTS ASSOCIATION

Necatibey Cad. 82/11-12,
Kızılay – Ankara
Tel: 00 90 312 230 35 67-68-
69
Faks: 00 90 312 230 17 07
E-mail: posta@ihd.org.tr,
<http://www.ihd.org.tr>

21.02.2021

Anadil Haktır, Dünya Anadil Günü Tüm Halklara Kutlu Olsun!

17 Kasım 1999 tarihinde UNESCO, 21 Şubat'ı Uluslararası Anadil Günü olarak ilan etmiş ve 2000 yılından bu yana dünyada kültürel çeşitliliği ve çok dilliliği desteklemek amacıyla “Dünya Anadili Günü” olarak kutlanmaya başlamıştır.

Dünya Anadili Günü'nün 23. yılında ne yazık ki Dünya üzerinde diller yok olmaya devam ediyor ve pek çok dil de tehdit altındadır. Yok olan diller ve tehdit altındaki diller azınlık ya da kendi egemenliğine ve anadilinin kullanımına dair inisiyatif kullanma hakkına sahip olamayan toplulukların dilleridir. Anadil topluluk bireylerinin en kolay sosyalleştiği, etkileşimde olduğunu ve gelişimini en rahat devam ettirebildiği bir dildir. O nedenle anadilinin eğitim hakkı olarak tanınması bu bağlamda temel bir insan hakkıdır ve anadilinin yaşamın her alanında kullanılabilir olması temel insan haklarından. Anadilde eğitim hakkına kavuşabilmiş olan toplulukların her anlamda gelişimi daha fazla olacak ve topluluklar arasındaki eşitsizliği de ortadan kaldıracaktır. Ayrıca, yapılan bütün araştırmalar anadilinde eğitim gören çocukların pedagojik olarak daha başarılı oldukları görülmektedir.

Ancak Dünya üzerinde egemen olan devletlerin asimilasyoncu politikaları, tekçi uygulamaları nedeniyle egemen ulusun dili diğer topluluklara da zorunlu hale getirilmektedir. Oysa anadil toplumların varlıklarının, kimliklerinin ve kültürlerinin en önemli aktarıcısıdır ve göstergesidir. Topluluklar dilleriyle var olurlar. Dili olmayan toplulukların topluluk olarak varlıklarını devam ettirmeleri oldukça zordur.

Dünya üzerinde yok olan, tehlike altında olan ve konuşulan tüm diller insanlık aleminin ve insanlık tarihinin ortak değeridir. Diller üzerinde tekçi ve asimilasyoncu politikalar ve zor aygıtları kaldırılmalıdır. Halkların kendi dillerinde konuşma, eğitim alma, yaşamlarını ve kültürlerini devam ettirmeleri sağlanmalıdır. Dilsel ve kültürel çoğulculuk ile toplumların barış içinde bir arada ve özgürce yaşamaları sağlanabilecektir.

Türkiye’de konuşulan 3 dil kaybolmuş, 15 dil ise kaybolma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Türkiye’de çok sayıda dil olmasına rağmen, Türkçe dışındaki bazı diller 5’inci sınıftan başlamak üzere seçmeli ders olarak okutulmaktadır. Üstelik bir okulda 10 kişiden daha az öğrenci bir dili seçmesi durumunda o dilin okutulması mümkün olamamaktadır. Açılan sınıflarda ders verecek öğretmenlerin yetiştirilmesi ve ders araç gereçlerinin istenilen nitelikte olmasına dair hususlar ise halen yeterli düzeyde değildir.

Ülkemizin çözüm bekleyen en temel sorunlarının başında gelen “Kürt Sorununun “çözümü ve toplumsal barışın sağlanmasının en temel ilerleme araçlarından birisi kuşkusuz her bireyin kendisini ait hissettiği topluluğun dili ile özgürce gerçekleştirme olanaklarına kavuşmasıdır. Her çocuğun anasından doğduğundan itibaren hiçbir eğitime tabi olmadan iletişim kurduğu dili özgürce öğrenmesi ve tüm toplumsal süreçlere anadili ile dahil olabilmesinin olanaklarını sağlamak uluslararası evrensel belgelerde devletlerin yükümlülüğü olarak belirtilmiştir.

Türkiye başta Çocuk Hakları Sözleşmesi olmak üzere taraf olduğu evrensel insan hakları belgelerinde farklı dil, kültür ve inanç değerlerinin öğretilmesi ve yaşatılmasına olanak veren maddelerdeki çekinceleri derhal

---

İnsan Hakları Derneği (İHD) hükümet dışı bağımsız ve gönüllü bir kuruluştur. 1986 yılında 98 insan hakları savunucusu tarafından kurulan derneğin günümüzde 28 şubesi, 6 temsilciği ve 7945 üyesi bulunmaktadır. Türkiye’deki en eski ve en büyük insan hakları örgütü olan İHD’nin “tek ve belirli amacı, ‘insan hak ve özgürlükleri’ konusunda çalışmalar yapmaktır.”

kaldırmalıdır. Eğitim alanında eşit ve özgürlükçü bir ortamının her çocuk için sağlanabilmesi için BM-UNESCO “Eğitimde Ayrımcılığa Karşı Sözleşmesine” taraf olunarak gereği yerine getirilmelidir.

İnsan Hakları Derneği olarak Dünya Anadil Gününü kutluyor her bireyin en doğal insan hakkı olan kendi anadili ile eğitim alma ve dünya ile iletişim kurma hakkının ivedilikle hayata geçirilmesini talep ediyoruz.

21 Şubat Dünya Anadil Günü Tüm Dillere Özgürlük Günü Olsun!

21ê Sibatê Roja Zimanê Zikmakî ya Cihanê Li Hemû Zimanan Pîroz Be!

Freedom to All Languages: International Mother Language Day 21 February

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ